

CLASS- VI Sub- Sanskrit

MCB: ch 3 - (आकारान्त - स्त्रीलिङ्गशब्दाः)

All & Ans learn & write.

* शब्दार्थः लिखत। (शब्द का अर्थ लिखिए।)

कूजन्ति → कूजते हैं, अज - दो लकड़ियाँ, शाला - धट, नोका - बहुत सी नावें, का - कौन, के - कौन, काः - कौन, लताः - बहुत सी लताएँ, माला → दो माला, बृद्धे → दो बूढ़ी महिलाएँ, घटिकाः - बहुत सी घड़ियाँ, पावकित → दोस्त है, पचति - पकाती है, कोकिले - दो कोयल, दात्राः - बहुत सी दात्राएँ, एषा - यह (स्त्री) एते - ये (स्त्री) दो।

1. अधोलिखितानां प्रश्नानां उत्तराणि संस्कृत भाषायां लिखत।
(नीचे लिखे प्रश्नों का उत्तर संस्कृत भाषा में लिखें।)

(क) अष्टापिका किं करोति ?

उत्तर अष्टापिका वां पठयति।

(ख) वृषाणि के चरन्ति ?

उत्तर वृषाणि अश्वाः वृषाणि चरन्ति।

(ग) पात्राणि के प्रक्षालयतः ?

उत्तर स्विके पात्राणि प्रक्षालयतः।

(घ) सुशीला माता किं करोति ?

उत्तर सुशीला माता भोजनं पचति।

(ङ) चटकाः किं कुर्वन्ति ?

उत्तर चटकाः उर्यैः कूजन्ति।

(च) नायिके किम् कुर्वतः ?

उत्तर नायिके नृत्यतः, उर्यै गायतः, हसतः च।

(छ) अश्वाः किम् कुर्वन्ति ?

उत्तर अश्वाः वृषाणि चरन्ति च।

CLASS - V Sub - Sanskrit

2. पुढिलेगा - शब्दान् स्त्रीलिङ्गेषु परिवर्तनं कुरुत ।

पुढिलेगा	स्त्रीलिङ्ग	पुढिलेगा	स्त्रीलिङ्ग
(क) बालकः -	बालिकाः	(ख) दासः	दासीः
(ख) अश्वः -	अशवाः	(ग) नायकः	नायिकाः
(ग) नायकः -	नायिकाः	(घ) पाचकः	पाचिकाः
(घ) शिक्षकः -	शिक्षिकाः	(ङ) अजाः	अजाः
(च) कोकिलः -	कोकिलाः	(ण) चटकः	चटकाः

3. पुढिलेगा - रूपे स्त्रीलिङ्ग - शब्दानां परिवर्तनं कुरुत ।

स्त्रीलिङ्ग	पुढिलेगा	स्त्रीलिङ्ग	पुढिलेगा
(क) अशवा	अशवाः	(ख) चटका	चटकः
(ग) अष्टभाषिका	अष्टभाषिकाः	(घ) नायिका	नायकः
(ङ) वटसा	वटसाः	(च) एडका	एडकः
(छ) शिवा	शिवः	(ज) सूर्या	सूर्यः
(झ) मूषिका	मूषकः	(ञ) पृष्टा	पृष्ठः

4. अधोलिखितानां पदानां वचनानुसारेण पदपूर्तिं कुरुत ।

लुक्वचन	द्विवचन	बहुवचन
उदाहरण - रमा	रमे	रमा
(क) प्रायिका	प्रायिके	प्रायिकाः
(ख) सेविकः	सेविके	सेविकाः
(ग) लता	लते	लताः
(घ) कविता	कविते	कविताः
(ङ) शारवा	शारवे	शारवाः
(च) माला	माले	मालाः
(छ) नासिका	नासिके	नासिकाः
(ज) ग्रीवा	ग्रीवे	ग्रीवाः
(झ) चटका	चटके	चटकाः
(ञ) अशवा	अशवे	अशवाः
(ट) मक्षिका	मक्षिके	मक्षिकाः
(ठ) कलिका	कलिके	कलिकाः
(ड) शाला	शाले	शालाः

CLASS-VI Sub → Sanskrit

5. समुचितः क्रिया रूपैः पूरयत। (उपयुक्त क्रिया पद भरें)

- (क) सर्वाः अश्वाः चरन्ति। (चरन्ति / चरतः / चरन्ति)
- (ख) एका चरन्ति। (चरन्ति / चरन्ति / चरन्ति)
- (ग) अत्र शिशिका विद्यालयात् गच्छति। (गच्छति / गच्छतः / गच्छति)
- (घ) मम माता पश्यति। (पश्यति / पश्यतः / पश्यति)
- (ङ) सर्वाः दायाः धावन्ति। (धावन्ति / धावन्ति / धावन्ति)
- (च) नायिकाः शालायां गच्छन्ति। (गच्छन्ति / गच्छन्ति / गच्छन्ति)
- (छ) सर्वेकं मार्गं चरतः। (चरन्ति / चरतः / चरन्ति)

7. कोष्ठकात् समुचितं कर्तुं पदं यिच्छा रिक्त स्थानानि पूरयत। (कोष्ठक समुचित कर्तुं पदं युक्त रिक्त स्थानों को भरें।)

- (क) अम्बा पश्यति। (अम्बा / अम्बे / अम्बाः)
- (ख) सारिकाः कुञ्चन्ति। (सारिका / सारिके / सारिकाः)
- (ग) अष्टयापिका पाठयति। (अष्टयापिका / अष्टयापिके / अष्टयापिकाः)
- (घ) दायाः लिखन्ति। (दाया / दाये / दायाः)
- (ङ) लते खिलतः। (लता / लते / लताः)

* व्याकरण

8. निम्नलिखित संख्यायां संस्कृत भाषायां लिखत - (निम्नलिखित संख्याओं को संस्कृत भाषा में उचित रूप में लिखें)

६ ----, ३ ----, २ ----, ४ ----, ७ ----

9. मन्-पूजायाः शुद्धम् अतः यिच्छा लिखत - (मन्-पूजा से शुद्ध रूप युक्त रिक्त स्थानों को पूरा कीजिए)

- (i) 2+4 = ---- (ii) 3 x 3 = ---- (iii) 6-1 = ----
- (iv) 9-2 = ---- (v) 16-2 = ---- (vi) 10-(2+4) = ----

मन्-पूजा - (जट, पञ्च, गत, सत्, चत्वारः, चतुर्दश)